

HET VERHAAL VAN DE DRIE DEMONEN

Hoofdstuk uit 'De Hoogste Yoga' van Swami Venkatesananda

Vertaling: Marijke de Graad - Davidzon

[IV.25-27]

Vāsiṣṭha vertelde:

O Rāma, wees gevestigd in de waarheid en leef in vrijheid in een geestloze staat. Gedraag je niet als de demonen Dāma, Vyāla en Kaṭa over wie ik je nu het verhaal zal vertellen.

In de onderwereld leefde de machtige koning Saṃbara. Hij was een expert in de magie. Hij schiep een magische stad en was een verschrikking voor de goden in de hemel.

Wanneer hij sliep of buiten de stad was, profiteerden de goden van die gelegenheid en vernietigden telkens zijn leger. Op een gegeven moment was Saṃbara deze situatie zat en bestormde de hemel. De goden, die bevreesd waren voor zijn magische krachten, verborgen zich. Hij vond hen niet. Om zijn strijdkrachten voortaan te beschermen schiep hij drie andere demonen Dāma, Vyāla en Kaṭa.

Deze drie hadden geen vorige incarnaties gehad en hun geest was vrij van iedere vorm van mentale conditionering. Zij kenden geen angst, twijfel of andere neigingen; ze vluchtten niet voor de vijand, waren niet bang voor de dood en van oorlog, overwinning of nederlaag kenden zij de betekenis niet. In feite waren ze helemaal geen onafhankelijke zielen, ze waren louter robotachtige projecties van de demon Saṃbara.

De demon Saṃbara zond zijn onkwetsbare leger, beschermd door de drie nieuwe onoverwinnelijke, maar onbewapende demonen met spoed heen om te strijden tegen de goden. Een hevige strijd van man tegen man begon. De drie hoofddemonen zochten naar de drie oppergoden, maar vonden hen niet. De demonen gingen terug naar Saṃbara om verslag uit te brengen. De goden baden tot Brahmā, de schepper (die direct verscheen) en smeekten hem een manier te vinden om de drie demonen te vernietigen.

Brahmā zei: O goden, Saṃbara kan nu niet overwonnen worden. Jullie kunnen je beter terugtrekken uit de strijd. Te zijner tijd zal door hun betrokkenheid in deze strijd bij deze demonen het egogevoel oprijzen. Dan zullen ze onderworpen worden aan mentale conditionering en latente neigingen ontwikkelen. Nu zijn ze nog volkomen vrij van het ego en de gevolgen daarvan.

Degenen, die geen gevoel van ego (mij) en de bijbehorende neigingen hebben, kennen noch angst noch begeerte. Zij zijn onoverwinnelijk. Hij die gebonden is door het ego-gevoel en de mentale conditionering, ook al wordt hij als een groot man of geleerde beschouwd, kan verslagen worden, zelfs door een kind. In feite zijn de noties van 'ik' en 'mij' de bodemloze vergaarbakken van verdriet en lijden. Hij, wiens geest gebonden is, kan verslagen worden: zonder binding kan zelfs een mug onsterfelijk worden.

Het gebonden raken van de drie demonen

[IV.27-31]

Vāsiṣṭha vervolgde:

Brahmā besloot: Doe wat jullie kunnen om in de demonen een gevoel van 'ik' en 'mij' te creëren. Het zijn slechts onwetende creaties van de demon Saṃbara en zij zullen eenvoudig te lokken zijn. Dan zullen jullie hen gemakkelijk kunnen verslaan.

Nadat hij dit gezegd had verdween Brahmā. De goden trokken zich terug in hun verblijfplaats om zich voor te bereiden op een nieuwe aanval op de demonen. Het hernieuwde gevecht tussen de legers van goden en demonen was zelfs nog heviger dan het vorige.

Het voortdurende vechten riep in de drie demonenleiders het basisgevoel 'ik ben' op. Zoals een spiegel een object reflecteert dat er vlak voor wordt gehouden, wordt het gedrag van iemand als het ego-gevoel in zijn bewustzijn gereflecteerd. Als dit gedrag echter 'op afstand wordt gehouden' van het bewustzijn en er geen identificatie is met dit gedrag, ontstaat er geen ego-gevoel.

Toen dit gevoel van ego eenmaal opkwam, volgde er snel de wens om voort te leven in het lichaam en rijkdom, gezondheid, plezier enz. te bezitten. Deze wensen verzwakten hun persoonlijkheid aanzienlijk. Er ontstond verwarring in hun geest, waardoor de gevoelens 'dit is van mij' en 'dit is mijn lichaam' opkwamen. Dit alles leidde onvermijdelijk tot inefficiëntie en onvermogen om hun werk te doen. Zij waren helemaal in de ban van eten en drinken. Bepaalde objecten gaven hen gevoelens van plezier en beroofden hen aldus van hun vrijheid. Door het verlies van vrijheid verdween ook hun moed en ervoeren ze angst. Zij maakten zich grote zorgen door de gedachte 'we zullen sterven in deze strijd'.

De goden haalden hun voordeel uit deze situatie en begonnen de demonen aan te vallen. De drie demonen waren bezeten door angst voor de dood en vluchten. Toen het leger van de demonen zag dat hun onoverwinnelijke beschermers gevlucht waren voor de aanvallende goden, waren ze volledig gedemoraliseerd en vielen met duizenden.

Toen de demon Saṃbara hoorde dat zijn leger was weggevaagd door de goden, was hij razend. Hij riep om de drie onoverwinnelijke demonen Dāma, Vyāla en Kaṭa: "Waar zijn jullie gebleven?" Bevreesd voor zijn toorn waren zij diep ondergedoken in de onderwereld.

Hoewel de drie demonen werkelijk vrij waren van de cirkelgang van dood en geboorte werden zij hieraan onderworpen door hun egogevoel. Na een aantal incarnaties in verschillende submenselijke vormen leven ze nu als vissen in een meer in Kasjmir.

De bevrijding van de drie demonen

[IV.31, 32]

Rāma vroeg:

O wijze ik bid U, vertel mij, wanneer en hoe zullen de drie demonen bevrijding bereiken?

Vāsiṣṭha antwoordde:

Rāma, wanneer zij luisteren naar de vertelling van hun verhaal en zich daardoor hun eigen ware natuur herinneren als zuiver bewustzijn, zullen ze bevrijd worden.

In de loop der tijden zal er een stad verrijzen Adhiṣṭhāna genaamd, in het midden van het land Kasjmir. In het centrum van die stad zal een heuvel staan en de naam van de top zal Pradyumna zijn. Op die top zal een wolkenkrabber staan en in een hoek van dat gebouw zal de demon Vyāla geboren worden als een mus.

In dat gebouw zal koning Yaśaskar zijn residentie hebben. De demon Dāma zal daar geboren worden als een mug en zijn woonplaats hebben in een gat in een van de pilaren van dat paleis.

Ergens anders in die stad zal er een paleis zijn, Raṭnāvalī-vihāra genaamd, en daar zal de minister Narasiṃha wonen. De demon Kaṭa zal er als een vogel (myna) geboren worden en in dit paleis wonen.

Op een dag zal die minister Narasiṃha het verhaal van de drie demonen reciteren. De myna zal verlicht worden door hiernaar te luisteren. Het zal in herinnering brengen, dat zijn oorspronkelijke persoonlijkheid slechts een magische creatie was van de demon Saṃbara; deze herinnering zal hem bevrijden uit de magie van Saṃbara. De demon Kaṭa zal aldus bevrijding bereiken.

Andere mensen zullen dit verhaal door vertellen en de mus zal ook bevrijding bereiken door ernaar te luisteren. Aldus zal de demon Vyāla bevrijd worden.

Op dezelfde manier zal de mug-demon Dāma bevrijd worden door naar dit verhaal te luisteren.

Zo is het verhaal, O Rāma, van de drie demonen Dāma, Vyāla en Kaṭa die door hun egogevoel en hun begeerten in de hel terecht kwamen. Dit alles is niets anders dan het spel van onwetendheid en misleiding. Alle ideeën van 'ik' en 'jij', O Rāma, zijn onwaar. Dat jij en ik gezien worden als werkelijke entiteiten verandert niets aan de waarheid; zelfs als een dode nu voor je verschijnt, is hij nog steeds dood!

Het is feite het zuivere bewustzijn dat het onzuivere idee van 'ik ben' als het ware op speelse wijze onderhoudt. En zonder ooit zijn ware natuur als bewustzijn op te geven, ervaart het in zichzelf, het vervormde beeld van zichzelf. Ook al is dit verwrongen beeld waarlijk onwerkelijk, toch neemt het egogevoel (ik ben) het voor waar aan en raakt misleid.

Vāsiṣṭha vervolgde:

O Rāma, zij die gevestigd zijn in de bevrijde staat, zoals beschreven staat in de geschriften, steken zeker deze wereldverschijning, gesymboliseerd als oceaan, over als hun bewustzijn zich op het Zelf richt. Maar zij, die gevangen zijn in het web van twist en strijd, dat slechts verdriet en verwarring veroorzaakt, verspelen hun hoogste goed. Zelfs op het pad dat de geschriften ons wijzen, leidt alleen de directe eigen ervaring langs de veiligste weg, naar het hoogste doel.

Wat blijft er nu anders over van een begerig mens dan een hoopje as? Maar hij die de wereld beschouwt als van minder waarde dan een grasspriet, kent geen verdriet. Hij die het oneindige volledig heeft gerealiseerd, wordt beschermd door kosmische wezens. Daarom zullen we nooit het verkeerde pad moeten kiezen, zelfs niet in tijden van grote wanhoop. Hij die een goede reputatie heeft verworven door een deugzaam leven te leiden, verkrijgt wat nog niet verkregen is en wordt gespaard voor ongeluk. Slechts hij die niet zelfvoldaan is over zijn deugzaamheid, die toegewijd is aan de leer die hij heeft gehoord en probeert het pad van de waarheid te bewandelen, kan beschouwd worden als een mens; anderen zijn dieren in een menselijke vermomming. Hij die gevuld is met de melk van menselijke goedheid is waarlijk een vertegenwoordiger van de heer Hari, van wie wordt gezegd dat hij in een oceaan van melk drijft.

Waarvan genoten moet worden, is al genoten, wat gezien moet worden, is gezien; wat voor nieuws is er in deze wereld waar een wijze naar zou moeten zoeken? We zullen ons dus moeten wijden aan onze plicht, zoals de geschriften voorschrijven en alle verlangen naar plezier opgeven. Aanbid de heiligen, dat zal je redden van de dood.

Blijf trouw de geboden van de geschriften volgen en wacht geduldig op de vervolmaking die op haar eigen tijd zal komen. Stop de neerwaartse spiraal door dit heilige geschrift te bestuderen, dat tot bevrijding leidt. Onderzoek voortdurend de natuur van de waarheid, wetend dat alles slechts een reflectie is.

Laat je niet leiden door anderen; alleen dieren worden door anderen geleid. Ontwaak uit de waan van onwetendheid. Ontwaak en streef ernaar ouderdom en dood te beëindigen.

Rijkdom is de moeder van het kwaad. Zintuiglijk genot is de bron van pijn. Ongeluk is het beste geluk. Door iedereen afgewezen worden is overwinning. Leven, eer en nobele kwaliteiten bloeien en dragen vrucht in degene van wie het gedrag en leven goed en vreugdevol zijn, die van afzondering houdt en niet verlangt naar de genietingen van de wereld, die leiden tot lijden.

Onderzoek naar egoïsme

[IV.33]

Vāsiṣṭha vervolgde:

O Rāma, iedere ijverige inspanning werpt altijd zijn vruchten af. Laat dit dus niet achterwege. Weeg af wat het waardevolle eindresultaat zal zijn. Je zult zeker ontdekken dat alleen zelfkennis in staat is alle pijn en plezier volledig te vernietigen. Daarom moet die vurige inspanning alleen gericht zijn op zelfkennis. Vergeet de wereld van objecten die gecreëerd wordt door de wens in je die naar plezier verlangt. Is daar enige vorm van geluk die onbesmet blijft door verdriet?

Zowel het ontbreken van beheersing als beheersing zijn in de absolute Brahman inderdaad hetzelfde; er is geen werkelijk verschil tussen die twee: toch brengt beheersing je grotere vreugde en geluk. Zoek je toevlucht dus in zelfbeheersing en geef het ego op.

Nu heb ik al op duizenden manieren de essentiële onwaarheid uitgelegd omtrent het beschouwen van de wereld als een waarneembaar object. Het is niets anders dan de zuivere ruimte van bewustzijn. Wanneer dit volgens zijn eigen natuur zijn ogen als het ware opent en sluit, is er wat wij kennen als de schepping en oplossing van het universum.

Wanneer dit niet juist wordt begrepen, schijnt het 'ik' een onzuiver idee te zijn in het oneindige bewustzijn; maar wanneer het 'ik' juist wordt begrepen, betekent het het oneindige bewustzijn. Wanneer deze waarheid zich openbaart aan iemand met een zuivere geest, verdwijnt zijn onwetendheid onmiddellijk; maar anderen houden vast aan hun eigen valse idee zoals een kind vasthoudt aan het idee van het bestaan van een spook.

Hoe kan je nu geloven in ideeën als hemel en hel en ideeën, die daar verband mee houden, als je weet dat het 'ik' als afgescheiden entiteit vals is? Het verlangen naar een hemel en zelfs naar bevrijding rijst alleen op in het hart zolang het 'ik' gezien wordt als een entiteit. Zolang deze 'ik' blijft bestaan, is er ongeluk in je leven en je kunt dit idee alleen kwijt raken door zelfkennis.

Echter de hogere vorm van 'ik-heid', die het gevoel doet ontstaan van 'ik ben één met het hele universum, er is niets anders dan ik' is het begrip van een verlichte. Een andere vorm van 'ik-heid' is als men voelt dat de 'ik' uiterst subtiel is en de natuur heeft van een atoom en als zodanig verschillend en onafhankelijk is van alles in dit universum. Ook dit is niet afkeurenswaardig en leidt tot bevrijding. Maar de 'ik-heid' die we eerder beschreven identificeert het Zelf met het lichaam en dit moet je met kracht verwerpen. Door volhardend de hogere vorm van ik-heid te vervolmaken, wordt de lagere vorm uitgeroeid.

Daarna kan men zich ofwel bezig houden met alle activiteiten of zich juist terugtrekken van alle activiteiten; voor hem is er geen angst meer om terug te vallen.

Het verhaal van Bhima, Bhāsa en Dṛḍha

[IV.34, 35]

Vāsiṣṭha vervolgde:

O Rāma, nadat Saṃbara door de drie demonen Dāma, Vyāla en Kaṭa was verlaten, realiseerde hij zich dat zij door egoïstische motieven werden gedreven en daardoor in de ellende kwamen. Hij besloot aldus meer demonen te scheppen maar nu met zelfkennis en wijsheid, zodat zij niet in dezelfde val van egoïsme zouden trappen.

Saṃbara creëerde met zijn magische kracht nog drie demonen: Bhima, Bhāsa en Dṛḍha genaamd. Zij waren alwetend, begiftigd met zelfkennis, volledig onthecht en zonder zonden. Zij beschouwden het hele universum als niet waardevoller dan een grasspriet.

Zij begonnen te vechten tegen het leger van de goden. Hoewel ze lange tijd vochten, kwam er geen egoïsme in hen op. Steeds wanneer dit gevoel even opdook, beheersten zij dit met zelfonderzoek (wie ben ik?). Zij waren daardoor vrij van angst voor de dood en verlost van het gevoel 'ik deed dit'. Zij volbrachten het werk dat hun meester Saṃbara hen opdroeg. Het leger van de goden werd snel door hen verslagen. De goden zochten hun toevlucht bij Heer Viṣṇu. Op zijn bevel gingen ze naar een verblijfplaats in een ander gebied.

Hierna moest Heer Viṣṇu zelf het gevecht aangaan met de demon Saṃbara en toen de demon door de heer was verslagen, bereikte hij onmiddellijk de verblijfplaats van Viṣṇu. Heer Viṣṇu bevrijdde ook de drie demonen Bhima, Bhāsa en Dṛḍha die, doordat er geen egogevoel was, verlicht werden toen hun lichaam stierf.

O Rāma, alleen de geest die mentale conditionering bevat is gebonden en er is vrijheid wanneer de geest hiervan bevrijd is. De mentale conditionering in de geest valt weg wanneer de waarheid duidelijk gezien en begrepen wordt en

wanneer deze conditionering ophoudt is je bewustzijn uiterst vredig, zoals de vlam van een kaars gedoofd wordt. Om je te realiseren dat 'alleen het Zelf dit alles is, wat er ook overal gedacht wordt', is helder inzicht. Mentale conditionering en geest zijn slechts woorden zonder een overeenkomstige waarheid; wanneer de waarheid is onderzocht, houdt hun betekenis op – dit is helder inzicht. Wanneer dit heldere inzicht daagt, is er bevrijding.

Dāma, Vyāla en Kaṭa stellen een geest voor die vol is van het ego; Bhima, Bhāsa en Dṛḍha een geest die vrij is van mentale conditionering of ego. O Rāma, wees niet zoals de eerste drie, maar als de laatste. Dat is de reden, waarom ik je dit verhaal vertelde, geliefde en hoogst intelligente volgeling. O Rāma, zij zijn de ware helden die een geest, beheerst door onwetendheid en misleiding, onder controle hebben gebracht. Deze controle over de geest is de enige manier waarop je het lijden in deze wereldverschijning (of de cirkelgang van dood en geboorte) en de eindeloze stroom van tragedies de baas bent. Ik zal je de kwintessens van alle wijsheid verklaren; luister en laat het je hele leven doorstralen. Gebondenheid is het verlangen naar plezier en dit achter je laten is bevrijding.